

Baza wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do ich skutków oraz kanałów jej upowszechniania w kontekście zwiększenia odporności gospodarki, środowiska i społeczeństwa na zmiany klimatu oraz przeciwdziałania i minimalizowania skutków nadzwyczajnych zagrożeń.

Warszawa, 22 lipca 2021

Informacja prasowa

Blisko 70°C w Gdańsku. Czy tak musi wyglądać przyszłość w naszych miastach?

Pod koniec czerwca aktywiści z Zielonej Fali Trójmiasta zbadali, jak brak roślinności wpływa na nagrzewanie się różnych powierzchni w mieście. Aby to sprawdzić, zmierzili temperaturę w dwóch miejscach: przy apartamentowcu, gdzie nie było zieleni oraz przy galerii handlowej, w okolicy której rosły drzewa. Okazało się, że po trzech dniach upałów powyżej 30°C, temperatury powierzchni przy apartamentowcu dochodziły do 68°C, podczas gdy ściana galerii handlowej otoczonej drzewami nagrzewała się „zaledwie” do 31,6°C. Zmniejszeniu nagrzewania się powierzchni w mieście może służyć odpowiednia adaptacji do zmieniających się warunków klimatycznych. Jeżeli nie zaczniemy wykorzystywać rozwiązań, które pomogą nam przystosować się do zmian klimatu, a równocześnie będą łagodzić nasz wpływ na klimat, przyszłość w naszych miastach będzie bardzo upalna.

Ostatnie dni czerwca należały do najgorętszych dni tego roku. Temperatura w niektórych miastach w Polsce przekraczała 35°C. Upały dały się we znaki szczególnie mieszkańcom aglomeracji, którzy z powodu nieodpowiedniego zagospodarowania przestrzeni miejskiej szczególnie dotkliwie odczuli skutki skwaru. Wszystko przez wszechobecny beton, który sprawił, że miasta stały się przestrzenią magazynującą i oddającą ciepło. Test przeprowadzony przez aktywistów z Zielonej Fali Trójmiasta pokazał różnice w temperaturach między przestrzenią z zielenią a tą, która wypełniona jest po brzegi betonem. Temperatura pojazdu ustawionego przy betonowym apartamentowcu wynosiła 68°C, ściana apartamentowca była nagrzana do 50°C, a chodnik – do ponad 49°C. W przypadku przestrzeni z roślinnością temperatury w tym samym dniu wyglądały już inaczej: ściana galerii handlowej miała 31,6°C, chodnik – 32,7°C, a rower pozostawiony na chodniku – 31,6°C.¹ –Wyniki testu wskazują, że dzięki rozwiązaniom opartym na naturze można ograniczyć nagrzewanie się powierzchni w mieście i zmniejszyć dotkliwość fal upałów, których częstsze występowanie i większa intensywność niż dotychczas wiąże się ze zmianami klimatu.

¹ <https://www.facebook.com/ZielonaFalaTrojmiasto/photos/a.109406597515992/321218549668128/>

Baza wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do ich skutków oraz kanałów jej upowszechniania w kontekście zwiększenia odporności gospodarki, środowiska i społeczeństwa na zmiany klimatu oraz przeciwdziałania i minimalizowania skutków nadzwyczajnych zagrożeń.

Przystosować się do zmian

Zmieniający się klimat jest zagrożeniem dla zdrowia ludzi i ekosystemów miejskich. Wypracowanie odpowiednich modeli łagodzących zmiany klimatu i rozwiązań adaptacyjnych jest koniecznością. Wykorzystanie inicjatyw bazujących na naturze w budynkach i przestrzeni miejskiej, stosowanie inteligentnych technologii, aplikacji i modeli gospodarki cyrkularnej w zarządzaniu budynkami i infrastrukturą, to główne kierunki w budownictwie w warunkach zmian klimatu.

Budując – patrzeć w (zieloną) przyszłość

Kwestia „zielonego” budownictwa jest ważnym elementem polityki UE. W Europejskim Zielonym Ładzie zwraca się uwagę, że budowa, wykorzystanie i renowacja budynków wymagają znacznych nakładów energii i zasobów naturalnych. Realizacja unijnych celów dotyczących efektywności energetycznej i klimatu, wymaga „fali renowacji” budynków publicznych i prywatnych, na której skorzystają wszyscy, dzięki niższym rachunkom za energię i zmniejszeniu zjawiska ubóstwa energetycznego, pobudzeniu gospodarczemu w sektorze budownictwa i tworzeniu lokalnych miejsc pracy.

Coraz częściej firmy budowlane oferują kompleksowe rozwiązania pro-klimatyczne w budownictwie, w tym: budownictwo pasywne, projektowanie z zachowaniem zasad energooszczędności w całym cyklu życia produktu – budynku i jego otoczenia, używanie odpowiednich materiałów budowlanych oraz zastosowanie rozwiązań związanych z użytkowaniem budynków przy wykorzystywaniu inteligentnych technologii optymalizujących zużycie zasobów.

Takie rozwiązania stają się coraz bardziej powszechne, dzięki czemu ustalone ustawowo normy dotyczące energooszczędności w zakresie budownictwa są spełniane. Czynnikiem sprzyjającym temu zjawisku są między innymi znaczne korzyści ekonomiczne dla inwestorów – mówi dr inż. Anna Dubel, ekspert Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego. Również w przypadku budownictwa użytkowego – biurów, hoteli czy galerii handlowych, możemy zaobserwować trend budownictwa zero-emisyjnego i zasobooszczędnego – nie tylko na etapie budowy, ale także użytkowania - korzystnych możliwości dojazdu oraz tworzonych coraz chętniej stref zieleni.

Baza wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do ich skutków oraz kanałów jej upowszechniania w kontekście zwiększenia odporności gospodarki, środowiska i społeczeństwa na zmiany klimatu oraz przeciwdziałania i minimalizowania skutków nadzwyczajnych zagrożeń.

To między innymi przez brak zieleni, temperatury w teście wykonanym przez trójmiejskich aktywistów osiągnęły wartość blisko 70°C. Dziś jednym z działań zmierzających do poprawy sytuacji w miastach, poza zastosowaniem budownictwa pro-klimatycznego, jest wykorzystywanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, takich jak konstruowanie ogrodów wertykalnych, ogrodów na dachach biurowców, zielonych ścian, a także ogrodów deszczowych. Błękitno-zielona infrastruktura reguluje temperaturę powietrza, magazynuje i oczyszcza wodę deszczową, pochłania dwutlenek węgla, zmniejsza zanieczyszczenie powietrza, a także – co ważne w kontekście wysokich temperatur w miastach – łagodzi efekt miejskiej wyspy ciepła.² Szacuje się, że zieleń przyczynia się do obniżenia temperatury powietrza w mieście nawet o kilka stopni Celsjusza.

Rozwiązania z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury stają się coraz bardziej popularne w przestrzeni miejskiej, a także w budynkach użyteczności publicznej: hotelach, biurowcach, muzeach czy bibliotekach. Wspomniane wyżej ogrody na dachach regulują termikę budynków: zielone dachy rozgrzewają się średnio od 25°C do 40°C, natomiast dachy bez roślinności mogą rozgrzać się w upalne dni nawet do 80°C-100°C.³ Również inwestorzy prywatni coraz chętniej wprowadzają do swoich domów zielone ściany lub szukają pro-klimatycznych rozwiązań, które mogą zastosować na tarasach lub balkonach. Wykorzystanie rozwiązań opartych na naturze pozytywnie wpływa na mikroklimat otoczenia, a zieleń poprawia nasze samopoczucie i zdrowie, co można bezpośrednio odczuć podczas upalnych dni, które coraz częściej występują w Polsce.

² <https://www.ecologic.eu/sites/default/files/publication/2020/3205-blekitno-zielona-infrastruktura-dla-lagodzenia-zmian-klimatu-w-miastach-katalog-techniczny.pdf>

³ <http://m.chronmyklimat.pl/wiadomosci/adaptacja/cykl-co-daje-nam-zielen-w-miescie-cz-1-funkcja-klimatyczna-i-zdrowotna>